

14/1/1950

1 péld. kériatt. K. 3/1

J E L E N T É S

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRÁNAK

1948. október 1-től 1950. március 1-ig

végzett munkájáról

Összeállította

D r. K e r e s z t u r y D e z s ő

a Magyar Tudományos Akadémia főkönyvtárnoka.

T a r t a l o m

T a r t a l o m

Bevezetés..... 2

1. Bekapcsolódás az életbe..... 5

2. A Könyvtár megfogalmazása..... 6

3. A személyzet kérdései.....10

4. A Könyvtár anyagának felmérése.....16

5. A Könyvtár anyagának feldolgozása és használatba állítása²⁰

6. Az elhelyezés kérdései.....25

7. Forgalom.....39

8. Bevételek és kiadások.....45

9. Kimutatás a Magyar Tudományos Akadémia

Könyvtárának dolgozóiról.....

Kimutatás a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának dolgozóiról..47.

Tartalom.....50

- 1949-50 -

felvilágosítást önműködő, az állam-
tisztviselőket foglalkoztatásukban, a
közvetlen munkaadókat és a közvetlen
munkaadókat, köztartozások, köztartozások
származtatásának munkaadókat, köztartozások
származtatásának munkaadókat.

không thể

Handwritten signature: *W. H. [illegible]*

A hiányok számbavétele közben hamarosan kitűnt, hogy a károk, fogyatékosságok nemcsak a háborús rombolások

állítás, 6./ az elhelyezés kérdéseit, s végül 7./ meg kellett indítani s ki kellett fejleszteni a Könyvtár forgalmát.

1./ Bekapcsolódás az életbe.

A régi kapcsolatok felújítása és különösen az új kapcsolatok megszerzése nem volt könnyű feladat, és sok ~~szervezési~~ körülményt, utána ~~járást~~ ^{szervezést} igényelt. Már itt hangsúlyoznom kell azonban, hogy az összes fórumok, melyekhez segítségért folyamodtunk, szívesen és megértéssel támogatták ~~munkánkat~~ ^{erőnket}. A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, a Tervhivatal, az Építésügyi Minisztérium és az építésügyi hatóságok, a Magyar Tudományos Tanács, a Külügyminisztérium, a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság s más hivatalok és hatóságok, a Magyar Tudományos Akadémia vezetősége s különösen ~~főtitkársága~~ ^{főtitkársága} olyan segítséget nyújtott, amely nélkül hiábavaló és ~~reménytelen~~ ^{reménytelen} lett volna a könyvtári vezetőség minden egyeztetése és a dolgozók ~~verőfeszítése~~ ^{verőfeszítése}. A mi feladatunk elsősorban az volt, hogy éljünk a segítő készséggel, ~~felkeressük~~ ^{keressük} forrásait és helyesen hasznosítsuk erőit.

A részletekről a későbbiekben a maguk szerkezeti helyén fogok beszámolni. Itt általánosságban annyit, hogy az év folyamán meg kellett teremtenünk s elevenné kellett tennünk a kapcsolatot mind az illetékes kormányzati és társadalmi szervekkel, mind a társintézményekkel és a közönséggel. Igen sok kezdeményezésünk sajnos terv maradt csupán; még jobb szervezéssel s a munkaerők fokozottabb kihasználásával talán többet is tudtunk volna elérni. Mégis sikerült azonban szervezeti, építési, személyzeti, mozgalmi, szakmai és társadalmi problémák hosszú sorát megoldanunk. Másfél év leforgása alatt a tetszhalott Könyvtár életre ébredt; levegője felfrissült, munkája lendületbe jött, kapcsolatai tisztázódtak és megerősödtek, új feladatai nagy körvonalakban az illetékesek bevonásával jelöltettek ki, dolgozóinak mind politikai, mind szakmai fejlődése (részben a holtpontról felmozdulva) szépen haladt, közönségünk köre egészséges irányban kibővült.

2./ A Könyvtár megfogalmazása.

A Könyvtár feladatát, szervezetét és ügyrendjét a Magyar Tudományos Akadémia régi alapszabályai csupán egész általánosságban határozták meg. Ezeket a kereteket kellett mindenek előtt konkrét tartalommal megtölteni. Röviden szólva: a Könyvtárt újra meg kellett fogalmazni.

Mindennek előtt:
A Könyvtár újja
építési munkáját
is be kellett kapcsolni
ezen munkát a három
éves tervbe be kell foglalni

A kérdéseket az osztályvezetők értekezlete vetette fel és vitatta meg. Az értekezletnek a főkönyvtárnok mellett a Könyvtár négy tapasztalt s mind a Könyvtár helyi kérdéseiben, mind a ^{magyar}könyvtár-szervezés problémáiban jól tájékozott tisztviselője: Györkösy Alajos, Simonyi Dezső, Moravek Endre és Nyireő István, majd, az Ü.E.B. megalakulása után, ennek megbízottjaként, E. Kovács Kálmán voltak tagjai. - Az újjászervezésre, az új ügyrendre, munkatervre, használati szabályokra stb. vonatkozó javaslatokat a főkönyvtárnok terjesztette az illetékes hivatalok: a V.K.M., az Akadémia Igazgatótanácsa és Könyvtári Bizottsága, a Magyar Tudományos Tanács, az Országos Könyvtári Központ elé. Az osztályvezetők értekezlete különösen a munkák megindulása idején fejtett ki igen erős tevékenységet, s az építkezések zavarai, kihagyásai következtében beállott kényszerű munkaszünetek idejét használta ki. ^{Ugyan} Nemcsak a Könyvtár általános képének kialakításában, hanem az állandóan és sokszor nagyon is gyorsan változó helyzetek, sürgős megoldást kívánó feladatok gyakorlati megoldásában is ^{igen fontosnak bizonyult.}

A Könyvtár jellegének, gyűjtési köreinek, belső tagolódásának első leírásaként a Könyvtári Bizottság 1949. évi április 19-én tartott ~~gyűlésén~~ ^{gyűlésén} a következő javaslatot fogadta el; (a javaslatot az Igazgatótanács is jóváhagyta):

(R é s z l e t   a   j e g y z ő k ö n y v b ő l)

¹² Az így leírt keretek az év folyamán (az egész magyar tudomány világában) végbement politikai és ideológiai fejlődéssel/lépéssel tartva ¹² kibővültek. Kiemelt jelentőséget és különös hangsúlyt kapott a magyar tudománynak ~~az~~ ^{az} immár mintaképül szolgáló szovjet tudomány irányt mutató műveinek gyűjtése, a marxi-lenini ideológia szempontjainak a Könyvtár ~~gyarapítása~~ ^{gyarapítása} és forgalma szempontjából is ~~is~~ ^{is} döntő érvényesítése, s a természettudományi ~~szektor~~ ^{terület} nagyarányú kifejtése.

A Könyvtár használatának és ügyrendjének részletes kidolgozása még folyamatban van. A munkarend célszerűbb és egységesebb megszervezése céljából azonban mindjárt kezdetben elhatároltuk a Könyvtár jelenlegi keretei közt értelmes renddel kialakuló fő munkaköröket. Ezeket a következő 5 osztályba soroltuk:

1. Igazgatás
2. Beszerzés, raktározás
3. Cimentározás
4. Forgalom
5. Külön gyűjtemények.

Mivel az év első kétharmad részében rendkívül sok átrendezést, hurcolkodást kellett (kellő anyagi fedezet hiányában - a dolgozók közös munkájával lebonyolítanunk, ^{Tudat} azért is, hogy a közös munkákról pontos áttekintést kapjunk, s azért is, hogy a kialakuló munkaköröknek a gyakorlat közben felmerült problémáit számontartsuk, bevezettük a Könyvtár egész munkáját napenként áttekintő munkanaplót s ezt később, az osztályok kikristályosodása idején, az egyes osztályok külön munkakönyveivel egészítettük ki. Az új olvasóterem megnyitására ~~elkészült~~ az olvasóterem használatának új szabályzata; a kölcsönzés egyelőre még a régi szabályok szerint folyik. Hivatalba lépésemkor azonnal elhatároztuk, hogy az Akadémia Könyvtárába ^{át}térünk a numerus currens szerinti raktározás, ^{az} a decimális szakrendszer alkalmazására. ^{Elkészítettük a munkánkat} már befejezés ~~felé~~ haladtak, amikor az Országos Könyvtári Központ megkezdte az új, általánosan kötelező címleírási szabályzat kidolgozását. Ezekben a munkálatokban mi is tevékeny részt vettünk és az előírást magunkra nézve kötelezőnek ismertük el. Ugyancsak ~~elkészült~~ s nagyrészt ^{Letettük} végre is hajtottuk a Könyvtár munkába állításának tervezésében a 3 éves terv vezérgondolatának alkalmazását a Könyvtár munkáira; ^{val}cél ~~a~~ romok eltakarítása s legalább a régi állapot visszaállítása volt. Alaposan előkészítettük, a várható fedezethez és a bővülő lehetőségekhez képest állandóan tovább fejlesztettük, a Könyvtár dolgozóinak több értekezleten ^{részletekben} megvitattuk s az újjáalakult Akadémia vezetőségének benyújtottuk a Könyvtár teljes ~~teljes~~ megújítását célzó 5 éves tervünket.

3. A személyzet kérdései.

3. A személyzet kérdései:

Az Akadémia főkönyvtárnokai évtizedek óta állanóan panaszkodtak a tisztviselők, különösen az ~~aktivisták~~ csekély száma miatt. A panasz teljességgel indokolt volt. Az Akadémiához hasonló terjedelmű könyvtárak legfeljebb megőrzésére ~~volt~~ ^{csak az} ~~elég~~ ^{átlagosan} ~~6-8~~ ^{szükség} főnyi személyzet. A felszabadulás után a helyzet lassan javult. Hivatalom átvételkor ~~17~~ ^{a következő} tisztviselő és 3 ~~altiszt~~ állt az akadémiai könyvtár szolgálatában:

N é v s o r

~~Ittlétem idején xxxxxxxxxx a sor~~ ^{a következő} ~~kilenc személy~~ ^{növekedett:}

N é v s o r

A névsor nagyobb is lehetne: az elmúlt ~~hátfél~~ ^{hátfél} év folyamán számtalan jelentkező akadt, aki szívesen kért volna a Könyvtárhoz beosztást, abban a reményben, hogy itt nyugalmas sinecurát talál. A Könyvtárban meginduló erős munka hírére azonban sokan meghátráltak, több jelentkezőt pedig azért hárítottam el, mert ~~hiányzott~~ ^{hiányzott} könyvtári munkára alkalmatlannak látszottak. A Könyvtárban, különös tekintettel az itt folyó ~~úttörő~~ ^{úttörő} munkára, ~~tehát~~ ^{tehát} az ügyekben járatos, vagy legalább a könyvtári munka iránt érzékkel bíró dolgozókra volt szükség; ezekben mutatkozik ~~ma~~ ^{ma} nagy hiány, minthogy a régi, begyakorolt tisztviselők közül is többen (Hartay, Halmi, Szentpétery, Földes-Papp, Szabó) gyenge egészségi állapotuk miatt hónapokig hiányoztak, ~~a~~ ^a dolgozók száma egyébként is ~~fluktuált~~ ^{fluktuált}.

A Könyvtár dolgozóinak száma (Bakó József és Földes-Papp Károly távozása után) ~~27~~ ²⁷. Ez a szám ~~tarthatatlanul~~ ^{tarthatatlanul} alacsony. Ha ~~csak~~ ^{csak} egy kb. 300.000 kötetet számláló s évente 8-10 ezer kötetrel gyarapodó könyvtár normális munkáját vennők alapul, akkor ~~ix~~ ^{ix} sem lehetne megelégednünk ~~29~~ ²⁹ dolgozóval. Ha azonban meggondoljuk azt, hogy az Akadémia Könyvtárát alapjaiból kell ~~újraépíteni~~ ^{újraépíteni}, hogy helyiségeinek nagy részét még át ~~kell~~ ^{kell} építeni, raktározási rendszerét meg ~~kell~~ ^{kell} újítani, a nagymennyiségű feldolgozatlan anyag mellett évek munkájával ~~egész~~ ^{egész} könyvanyagot megfelelő módon ~~kell~~ ^{kell} revideálni s újra rendezni, s ha végül meggondoljuk, hogy mindezen munkák ~~elvégzése~~ ^{elvégzése}

1. Hartay
2. Földes
3. Földes-Papp
4. Földes-Papp
5. Földes-Papp
6. Halmi
7. Hartay
8. Földes-Papp
9. Földes-Papp
10. Földes-Papp
11. Földes-Papp
12. Földes-Papp
13. Földes-Papp
14. Földes-Papp
15. Földes-Papp
16. Földes-Papp
17. Földes-Papp
18. Földes-Papp
19. Földes-Papp
20. Földes-Papp
21. Földes-Papp
22. Földes-Papp
23. Földes-Papp
24. Földes-Papp
25. Földes-Papp
26. Földes-Papp
27. Földes-Papp
28. Földes-Papp
29. Földes-Papp
30. Földes-Papp
31. Földes-Papp
32. Földes-Papp
33. Földes-Papp
34. Földes-Papp
35. Földes-Papp
36. Földes-Papp
37. Földes-Papp
38. Földes-Papp
39. Földes-Papp
40. Földes-Papp
41. Földes-Papp
42. Földes-Papp
43. Földes-Papp
44. Földes-Papp
45. Földes-Papp
46. Földes-Papp
47. Földes-Papp
48. Földes-Papp
49. Földes-Papp
50. Földes-Papp

tehdään ne eläköitä
i munia ja melleit

[- Körben

statistik

Patronencia: J. M. M.

Wörterbuch üben

Collation

Tuolien Saindor nab
miev. titkair,

inv. f. 101.
 P ~~at~~ a vinnarvæðing,
 vinnuþéttur hefur verið
 í stað af vinnuþéttum:
 Fjölni, H. H. H. H. H.
 ár. rey. f. 101. f. 101.

n, de
1 F Friedlil mindurki
thuk koutasan mekapta;
- ~~thuk~~ korasak;
- ~~thuk~~ kandasni;
Wodekayni, kabo Pludor
Pompi; ~~thuk~~ Otr.

7. Antikörper

the numbers are

A Könyvtár ~~tisztviselőinek~~ szakmai képzettsége a dolgozók kiválasztása közben gyakorolt elővigyázatosságunk és minden nevelői igyekezetünk ellenére is sok hiányt mutatott és mutat még mindig. A régi, gyakorlott és helyi ismeretekkel rendelkező tisztviselők ~~modern~~

^{mindnyaján}
nem voltak ~~elég~~ tájékozódva a könyvtártudomány modern
kérdéseiben, az ujonnan beosztottak természetesen még a
könyvtár helyi problémáit sem ismerték ^{ig} eléggé.
~~A könyvtár maga is olyan szörvényszerű képet mutatott,~~
~~hogy jómagam is néhány napos munkája után szereztem~~
~~minden részletkérdésben tájékozódást.~~

A szakmai továbbképzésben ^{terve} tehát a Könyvtár ~~alap~~ ^{helyzetének}
megismeréséből kellett kiindulnunk. Arra törekedtünk, hogy
a Könyvtár minden dolgozója ^{sz} gyakorlatban is ~~szerezze~~ ^{találkozzon}
az egyes osztályok munkakörével, de e mellett nem hanyagol-
tuk el az elméleti tájékoztatás szempontjait sem. 1949
januártól- márciusig előadásorozatot rendeztünk, ame-
lyen a Könyvtár vezető tisztviselői a ~~munkájuk~~ ^{dolgozói}
előtt a következő kérdésekről ^{beszéltek} ~~beszéltek~~, illetve tartottak
megbeszélést: A Könyvtár története, A felszabadulás utá-
ni évek munkája, A Könyvtár nyomtatvány-anyaga, A külön-
gyűjtemények, A Könyvtár aktuális szervezeti problémái,
A fejlődés céljai és lehetőségei. Ugyancsak a Könyvtár
megismerését szolgálták kiállításaink, amelyek ^{mellette} ~~előkészí-~~
~~tésében~~ általában a legkülönbözőbb osztályok tisztviselői
vettek részt.

Törekedtünk azonban arra is, hogy ^{megindítsuk} ~~megindítsuk~~ a
tisztviselők általános könyvtártudományi továbbképzését
is. Néhány elvi jelentőségű előadás után ~~xxxxxxx~~
1949. őszi ^{sz} ~~sz~~ címtározási osztály vezetője ^{heti 3 órában}
ismertette a Könyvtár valamennyi dolgozója számára a
modern cimleírás szabályait, különös tekintettel az
Akadémia Könyvtárában eddig szokásos és a Központi
címfelvétel szabályzattól eltérő gyakorlatra. A
tisztviselők idegennyelvi tudásának könyvtári szempontból
igen fontos kibővítésére heti 2-2 órában vagylagosan
orosz és angol nyelvtanfolyamot rendeztünk; két ~~oroszul~~
jól beszélő tisztviselőnk mellett ily módon 15-en tanul-
tak Faragó József vezetésével oroszul. Ugyancsak a
szakmai kérdésekben való általános tájékozódást szolgál-
ták egyes alapvető könyvtártudományi munkáknak egyéni
feladatként való feldolgozásai s az O.K.K. rendezésében
december havában megnyílt könyvtárügyi kiállításba való
bekapcsolódásunk is; ~~szakmai anyag- és adatszolgáltatá-~~
~~sában, közönség-szolgálatában tevékeny részt vettünk s~~
~~az eredmény kiértékelését végző ankétok~~ ^{és} ~~szakmai~~
~~léstünk.~~ A szakmai továbbképzés s a rokon-intézményekkel
való eleven ^{ebb} ~~ebb~~ kapcsolat megteremtése céljából

Dr. Moravcsik Endre

V 172 angol csoport 10
névvöröztől Dr. Hal-
mi János tanította.

A könyvtárügyi
kiállítás

szakmai anyag- és adatszolgáltatás

393/1949. számú körlevelünkben azzal a kéréssel fordul-
tunk a ~~székes~~ ^{magyar könyvtárakhoz} intézményekhez, hogy tapasztalatszerzésre és
munkamódszer átadás céljából segítségkérő ~~a~~ Könyvtárunk
ilyen irányú megbízásokat vállaló dolgozóinak kezdemé-
nyezését. Tisztviselőink többnyire fel is keresték a
célből a főváros nagy könyvtárait, s együttes tanulmányi
kirándulásokat tettek az Athenaeum Nyomdában és a Szép-
művészeti Múzeumban.

A ~~vész~~ ^{vész} nagy és sürgős tennivalók egész so-
rát lehetetlen lett volna elvégeznünk, és az ~~5~~ ⁵ éves
tervben az eddiginél sokkal nagyobb méretű és horderejű
építő munkát nem vállalhattuk volna, ha ~~Könyvtárunk~~ ^a
minden dolgozójában kezdettől fogva nem tudatosítottuk
volna (ideológiai szempontból is: miért dolgozunk).

Hogy a Könyvtárunk az ideológiai holtpontról el-
mozdítsuk, 1949. őszén, közvetlenül hivatalba lépésem
után, ~~az~~ ^{az} előadássorozatot szerveztünk, amelyen a ma-
gyar könyvtár-politika vezető személyiségei ismertették
volna egy ideológiailag élen járó könyvtár aktuális
kérdéseit. Az előadássorozat ~~száma~~ ^{száma} elmaradt; ~~egyedül~~ ^{egyedül}
nem ~~kerx~~ ^{kerx} jutott el a megvalósulásig ~~az~~ ^{az} terv ~~terve~~ ^{terve} sem,
amelyet az O.K.K. elnökének ajánlottunk fel 1949. őszén,
s amelynek feladata az lett volna, hogy a magyar tudom-
ányos könyvtárak dolgozóit a marxista-leninista tudomány-
mai állásáról, könyvtartani és könyvtárpolitikai felada-
tairól tájékoztassa.

A magunk szűkebb körében azonban ~~azon~~ ^{azon} voltunk, hogy a dolgozók ~~ideológiai~~ ^{ideológiai} fejlődését elő-
segítsük. ~~Ezt a célt szolgálták ünnepélyeink, amelyek~~
~~Lenin halálának évfordulójáról, Március 15. forradalmi~~
~~jelentőségéről, az olvasóterem megnyitásának az országos~~
~~ujjjáépítésben való jelentőségéről emlékeztünk meg a~~
~~70. munkafelajánlással ünnepelték Sztálin generalisszimusz~~
~~70. születésnapját. Ezt a célt szolgálták kiállításaink~~
~~is, a szovjet művelődés hónapjával kapcsolatban 1949.~~
~~februárjában rendezett "a Magyar Tudományos Akadémia~~
~~orosz-szovjet kapcsolatairól, a Pavlov ünnepségekről~~
~~kapcsolatban rendezett kisebb méretű Pavlov-kiállításunk~~
~~a Sztálin születésnapjára rendezett Sztálin-kiállításunk~~
~~a felszabadult Varsó közszobrászati kiállításunk,~~
~~melyek részletesebb ismertetésére még visszatérünk.~~

Dolgozóink egyébként is ~~aktív~~ ^{aktív} vettek részt,
politikai életünk ~~fontos~~ ^{fontos} eseményében. Hogy ~~politikai~~

→ ~~magyar könyvtárakhoz~~
~~ideológiai~~
Az ideológiai feladatok, melyeket eddig nem voltunk képesek megoldani. Először a Kádár vezette, aki nagy szerepet játszott a tanácsadói munkában.

a VII. ünnepélyekkel kapcsolatban rendezett "Magyar forradalmi költők" kiállítás 1949 nyarán

~~tájékoztatásukat itt a Könyvtárban is megkönnyítettük~~ ~~elő-
dolgozók rendelkezésére bocsátottuk, majd a Könyvtár elő-
terében elhelyezett olvasótáblán is kifüggesztettük~~ ~~a~~ ~~szabad népi és népszava számai~~ ~~is~~ ~~heti egy, majd két alkal-
lommal részletesen megbeszéltük a Szabad Nép fontosabb
cikkeit. E sajtóbeszámolókat, illetőleg az aktuális folyóirat-
cikkkel, fontosabb irodalmi és tudományos művekkel kap-
csolatos vitadélutánok programjában első helyen szerepelt~~ ~~a~~ ~~Szovjetunió viszonyainak, tudományos, irodalmi és mű-
vészi eredményeinek taglalása. Ebben a keretben ünnepel-
ték meg pl. a dolgozók Sztálin klasszikus párttörténetének
megjelenési évfordulóját, vitatták meg a dialektikus ma-
terializmus elvi kérdéseit, a szovjet irodalom-kritika
alapelveit, a szovjet Goethe-cikkeket stb.~~

Hivatalba lépésem után megélénkült a dolgozók szak-
szervezeti csoportjának ~~a~~ ~~minden dolgozó szakszervezeti tag.~~ ~~tevékenysége.~~ ~~Először~~ ~~A szakszervezetnél~~ ~~belekapcsolódott~~ ~~elsősorban~~ ~~a Pedagógus Szakszervezet életébe, meg-~~

~~tette a szükséges lépéseket a dolgozók érdekképviselői~~ ~~szerveinek,~~ ~~elsősorban~~ ~~az Üzemi Előkészítő Bizottság~~ ~~megszervezésére~~ ~~s 1949. tavaszán~~ ~~valamennyi dolgozó részvé-~~

~~telével s az~~ ~~főtitkári hivatal dolgozóinak bevonásával meg-~~ ~~rendezte~~ ~~alapfoku szakszervezeti szemináriumot;~~ ~~amelyet~~ ~~Dr,~~ ~~Dávid Katalin vezetett~~ ~~s amelynek jólsákerült vizsgáján~~ ~~Dr. Klaniczay Tibor, a VKM. kiküldöttje elnökölt.~~ ~~Hogy a dol-~~ ~~gozók a hallottaknak mennyire~~ ~~tették magukévá,~~ ~~mutatja a~~ ~~Könyvtár ügyes és ötletes, 1949. ősze óta valamennyi~~ ~~rész-~~ ~~vételével szerkesztett fali újságja is, amely nemcsak álta-~~ ~~lános ideológiai és politikai kérdésekkel foglalkozik, ha-~~ ~~nem hovatovább egyik fóruma lett a Könyvtár dolgozói közt~~ ~~termékenyen ható kritika és önkritika szellemének.~~

~~Amellett~~ ~~az ideológiai képzés~~ ~~szolgálatában állottak azok a tanulmányi kirándulások, ame-~~ ~~lyek során Könyvtárunk dolgozói megtekintették a szovjet~~ ~~festészet~~ ~~és a "nagy Sztálin harcos~~ ~~életét"~~ ~~a Nemzeti Múzeum termeiben~~ ~~tartalmában, mind méretiben lenyűgöző kiállítást.~~ ~~Az ideológiai továbbképzés terén elért eredményeket bizonyíthatja~~

~~A dolgozók~~ ~~az~~ ~~alacsony részvétel az 5 éves tervek kölcsön-jegyzésben,~~ ~~amellyel egy negyedórás röpgyűlésen a Könyvtár minden dol-~~ ~~gozója a terv mellett foglalt állást, és 30.750 Ft-t jegy-~~ ~~zett. Ennek a fejlődésnek nyoma~~ ~~mutatkoznak meg világosan~~

teremben elhelyezendő emléktáblán meg kell örökíteni. Külön kezelendő természetesen továbbra is a gyűjtemények ereklye-
anyaga; ez egyelőre az Akadémia ereklyetárába, majd a még *csúszás*
felállítandó akadémiai muzeumba fog kerülni. Ezzel a külön
gyűjtemények kérdése elvileg új társztázást nyert; az olvasó-
teremben elhelyezett emléktáblán, amelyet Jálícs Ernő szob-
rászművész készített, megörökítettük a Könyvtár főanyagába
bekerülő adományozók ~~neveit~~; *Reine Bismund, Sándor Straub, Fiskovics Tamás*
Jensen Rudor, Varga Zoltán Ferenc nevét.

A felállítandó Keleti Gyűjteményben elhelyezendő Kégl, ~~Stein~~ Stein Aurél, Kaufmann stb. gyűjtemények emlékezetét pedig egy még elkészítendő emléktáblának ~~kellene~~ ^{meg kellene} megőriznie.

Számbavettük a Könyvtár feldolgozatlan anyagát is. A felszabadulást közvetlenül megelőző és követő időkből ~~maradt~~^{ment maradt} ~~restorálások~~^{restorálás} túl, összegyűjtöttük az egyes szakok végén elkelyezett, a főnaplóba ~~felvett~~^{bevitelt}, de bibliográfiailag fel nem dolgozott anyagot, a Horr-Tempis, a Ferenczy Zoltán, Szinnyi József-féle hagyatékokat, a Vigyázó könyvtárnak bizonyos, még fel nem dolgozott részlegeit (Incunabulumok, erotikák) a Nemzeti Kesztyűszobának az összedőlt épületből ide-mentett anyagát. S az így módon nyersen számbavett anyagot külön raktári helyiségekbe gyűjtöttük össze, hogy a könyvtári munka útjából elháritsuk és elzárhassuk. Nyílt kérdés Megoldatlanul maradt egyelőre az u.n."Adria Könyvtár" kérdése, amelyet az Akadémia az azóta megszűnt Adria Tengerkutató

A Könyvtár anyagának számbavétele közben nyilván-
valóvá lett, hogy ^{amennyi} rendkívüli gazdagsága mellett, igen komoly
hiányai vannak. Tervszerű fejlesztéséről csak története né-
hány szakaszán ^{gondolkoztak} volt szó, egyébként beérkező adományok,
hagyatékok, alkalmi vásárlások s különképpen a csere és a
köteles példányok beszolgáltatása révén bővült a Könyvtár.
A XX. század első évtizedeiben, ^{és} részben az akkori ~~kor~~ nagyobb
mértékben folyó könyvvásárlás, ^{és} részben az Akadémia nagyter-
jedelmű könyvtermelésével együttjáró széleskörű könyvcseré
révén a ^{akkor} Könyvtár korszerű részlegek is meglehetősen gya-
rapodtak. Az elmúlt évtizedek folyamán azonban inkább csak ^{az}
a nyelvtudományi szak korszerűsítésére fordítottak nagyobb
figyelmet s ugyyszólván teljesen elhanyagolták a természettu-
dományi ^{szektorok} fejlesztését. Ugyancsak komoly hiányokat
kellett megállapítanunk a folyóirat-anyagban; nagyrészt a
meglévő folyóirat és sorozat ^{anyag} is hiányos, csonka.

Pa gūzūmūy
hūlōn mūnūh-
tōmēbēn

$\sqrt{n}$ nicht veringert.

invated cyth helyi:
sephen van el-
helvise. 1-2 x 1

my bell last
punk & a few
last's knots &
spells / 1200

[illegible]

A tervszerű fejlesztés munkájához az elmúlt másfél év folyamán mi is inkább csak hozzáfoghattunk. Könyvvásárlásra az égető helyszüke, a meglévő anyag zavaros, sőt veszélyes ~~helyzete~~ ^{helyzete}, a sürgető építkezések s elengedhetetlen felszerelési munkák miatt nem maradt kellő anyagi fedezetünk; ~~ig~~ ^{tehát} kénytelenek voltunk a legfontosabb hiányok kiegészítésére szoritkozni; különösen a marxi-lenini ideológia körébe vágó anyagot ~~pótoltuk ki~~ ^{szereztünk} s az ~~akadémiai~~ ^{akadémiai} könyvtár ~~egyéb~~ ^{egyéb}ként magyar viszonyokhoz mértén elég szép (ország-szovjet) anyagát bővítettük ki. ~~Így sikerültünk megkapnunk~~ ^{Így sikerültünk megkapnunk} Két alkalommal is kísérletet tettünk arra, hogy egy-egy könyvtárunk hiányosságait jól kipótló magán-könyvtárt megszerezzünk (Cs. Szabó László és Klebelsberg Kunó könyvtára); sajnos ezek ~~kísérleteink~~ ^{kísérleteink} sikertelenek maradtak. Lépéseket tettünk olyan irányban is, hogy a szovjet, az angol s az amerikai illetékes intézményektől ajándék formájában szerezzük meg a hiányzó műveknek legalább egy részét; az Országos Könyvtári Központ elnökének tanácsára azonban ezektől a kezdeményezéseinktől elálltunk. ~~Így hát~~ ^{Így hát} az esetek nagy részében meg kellett elégednünk a hiányok megállapításával, a kívánságok kijelölésével. Legrészbetesebben a szovjet-orosz tudományos desiderátáink jegyzékét (mintegy 1000 címet) állítottuk össze. Mégis sikerült, az említett nehézségek ellenére ~~is~~ ^{is} elég szépen fejleszteni a Könyvtár állományát. A ~~fejlesztés~~ ^{fejlesztés} varapodás legfőbb forrása ~~így is~~ ^{így is} a köteles példányok beszerzésének ~~szolgálatára~~ ^{szolgálatára} s az "akadémiákkal és tudományos intézetekkel való csere szerepelt. A köteles példányok ~~beszerzésének~~ ^{hiánytalan} ellenőrzésére többirányú kísérletet tettünk; megfelelő adminisztratív apparátus hiányában azonban ezt a célunkat nem sikerült még teljes egészében megvalósítanunk. ~~A Széchenyi Könyvtárral és az Egyetemi Könyvtárral való megállapodás és szorosabb együttműködés~~ ^(Egyrészt) ~~a nyomdaipar államosításával bekövetkezett racionalizálás~~ ^{a nyomdaipar államosításával bekövetkezett racionalizálás} azonban ezen a téren is javulást hozhat. Csereviszonyunk életben-tartására és fejlesztésére mindent elkövettünk, ~~s sikerült is~~ ^{s sikerült is} ~~kapcsolatunk~~ ^{kapcsolatunk} nagy részét annak ellenére ~~le~~ ^{le}vevően tartanunk, hogy az akadémiai könyvkiadás igen erős megcsappanása következtében, (a magunk részéről csak igen kevés csereművet tudtunk elküldeni. Az újjászervezett Akadémia kiadványainak megszorodásával ezek a részben sorvadásnak indult csere-kapcsolatokat újra megerősíthetők és lényegesen tovább fejleszthetők.

dugult ~~be~~ *elhelyezett*
Nem ~~szünt meg az idén sem~~, habár lényegesen megcsökkent is ^{apadt}
az a forrás, amelyet intézmények és magánosok ajándéka ^{jelen} *fültak,*
~~tett~~ s elég szép mennyiségű s igen értékes könyvanyagot kap-
tunk abból az anyagból, amelyet az Országos Könyvtári Központ ^{velet} *könyv-*
elosztó hivatala juttatott el hozzánk, illetőleg amelyet a
szervezés alatt álló Keleti Gyűjtemény részére más könyvtárak-
ból (Balkán Intézet, Kolozsvári volt Török Intézet) utaltak át
Könyvtárunk állományába. Az elmúlt másfél év gyarapodása
összefoglalólag a következő képet mutatja:

Köteles példány ~~2x348xx~~	2.348 db
Hazai intézet kiadványa.....	16 "
Főtitkári hivataltól.....	170 "
Külföldi intézménytől.....	2.233 "
Magánosok ajándéka.....	685 "
OKK.	297 "
Vétel	1.191 "
	<hr/>
	6.990 "

Ehhez járul a Keleti Könyvtár részére a Könyvtárhoz ^{anyag} irányított
s a feldolgozandó könyvek közt elhelyezett Berzeviczy ajándék
összesen mintegy 1.500 kötete.

Az elmúlt másfél év összes gyarapodása tehát 8490 kötet

5. A Könyvtár anyagának feldolgozása és használatba állítása.

A Könyvtár anyagfeldolgozásának^Y múlt század végén lefolyt megújulása óta a beérkezett könyveket egy főnaplóba vezették be, az egyes szakokról kézzel írt és könyvekbe kötött inventáriumokba^{at} jegyzték be^{at} a róluk készített^{at} cédulákat egy névsoros és egy szakcím^{at}tar dobozaiban helyezték el. Minthogy a címlírás^{at} szabályzata részletesen nem volt kidolgozva, az elkészített cédulák, a formátum szabványosságán belül, meg lehetős változtatások^{at} készítették; ugyancsak meg lehetős ötletszerű^{at} volt^{at} készíteni^{at} a szakcím^{at}tar^{at} céduláinak és utalóinak^{at} elkészítése. Minthogy A katalógusok^{at} szabadon vannak^{at} a doboz^{at}okban elhelyezve, rendjük^{at} igen könnyen megzavarható; ezért a katalógusok használatát a közönségnek évtizedeken át egyáltalán nem engedélyezték.

Az ostrom zürzavarában a címtárak is erősen megrongálódtak, anyaguk igen sok helyen összezavarodott. Rendezésük már hivatalba lépésem előtt megkezdődött, s az alfabétikus katalógusok 1948. végére nagyjában rendeződött is. Szükség volt azonban arra, hogy a régi dobozokban tulságosan is összezsufolt anyagot^{at} levegősebben osszuk el; ezért több tucat új dobozt készítettünk, a régieket rendbehoztuk s az egész dobozállományt új számozással és felirattal láttuk el. Rendbe kellett hoznunk a megrongált kötésű s részben beköttetlen inventáriumokat is. A^{at} régi^{at} címtár^{at} sajnos olyan elhanyagolt állapotban volt, hogy annak megújításától egyelőre el kellett tekintenünk. A címtár-

Tömeges rend-
ezés

volt készíteni

rak a Könyvtár különböző helyein voltak, részben igen nehezen hozzáférhető módon. ~~Felállítva~~, a főraktár könyvanyagának, ~~de~~ különösen az u.n. „Aktárs” szakcsoportnak átcsoportosításával sikerült helyet biztosítanunk arra, hogy az egész cimtár-anyag együvé kerüljön. Most ~~a~~ két dobozokban elhelyezett cédula-katalógus az inventáriumok ~~a~~ főraktár két első kulisszájának ~~háttámlájához~~ ^{háttámlájához} polcain olyan magasságban vannak elhelyezve, hogy létra nélkül elérhetők. A régi könyvespolcokat ebből a célból némileg átalakítottuk, a dobozok kezeléséhez szükséges ^{szükséges} ~~parkány~~ ^{szükséges} láttuk el, az inventáriumok számára rekeszes tartókat készítettünk. A cimtárak ~~állandó~~ ^{állandó} szolgálatot teljesítő cimtár-felügyelő ~~egyet~~ ^{egy} s hogy helyiségük a főraktár raktári részétől el legyen különítve, a két kulissza végére egy kis ~~rekesz~~ ^{rekesz} forgóajtót készítettünk.

A feldolgozás régi rendjének helyreállítása azonban nem oldotta meg a Könyvtárnak ezirányu problémáit, sőt: csak még érezhetőbbé tette a hiányokat. Ezért mindjárt hivatalba lépésem után hozzáfogtunk a Könyvtár ^{anyag} feldolgozó apparátusának ~~új~~ teljes újratervezéséhez. E közben minden részletében végig tekintettük a könyv utját a nyomdától az olvasóig. Elég, ha itt csak a legfontosabb állomásokra utalok: 1./ ~~desideráták~~ ^{desideráták} összeállítása, 2./ a könyvek beszerzése; ~~az~~ a köteles példányok, a csere, az ajándékok stb. 3./ a főnaplózás s a könyvtári anyag szétosztása, 4./ a címfelvétel, 5./ a beszámozás, 6./ a raktározás, 7./ a forgalom, 8./ a selejtezés. Mindehhez meg kellett terveznünk a megfelelő nyomtatványokat, el kellett készítenünk a használati utasításokat, meg kellett szerezni ^{ink} a megfelelő felszerelést, papírt, gépeket, szekrényeket, s meg kellett teremtenünk a munka helyes elvégzésének, értelmes szervezésének külső körülményeit is; ^{minden} ~~így~~ ^{így} főformán a semmiből. Természetes, hogy ~~a~~ ^a ~~roppant~~ ^{roppant} feladatok ~~egész feladatát~~ ^{egész feladatát} nem tudtuk megoldani. ^{nem minden részlet}

Nehézségeink nemcsak anyagiak, hanem szervezeti és személyiek is voltak. Az újrendezéssel ^{és} újépítéssel kapcsolatos közös munkák ^{hosszu} ideig megakadályozták azt, hogy az egyes osztályok, tehát a feldolgozással foglalkozó tisztviselők is, a maguk részletproblémáinak ^{megoldásával} foglalkozzanak. Amikor ^{már} az új cíMLEÍRÁSI szabályzat elvi és gyakorlati részeit ^{csaknem} teljesen kidolgoztuk, az újjászerveződött O.K.K. vette kezébe a kérdés országos érvényű rendezését, s így munkánk ~~eredményét~~ ^{eredményét} részben újra kellett kezdenünk. Hiányoztak s ma is hiányoznak még ^{megfelelő} szakembereink. Minthogy a

decimális szakrendszer^ű alkalmazását csupán néhány nagy könyvtárunk s ~~válszonylag~~ nem is nagyon régen kezdte meg, országos viszonylatban is rendkívül kevés a gyakorlott decimátor, az intézetünkben tervezett kurzust, megfelelő vezető és megfelelő szakkönyvek hiányában - csak hosszú ~~utánjárás~~ után s szinte véletlenül sikerült ~~egy~~ ^{amikor} a szakszerű decimáláshoz ma már ~~sem~~ ^{nem} ~~képpen~~ ^{minden} ~~sem~~ elegendő "Kurzausgabet" szerezniük) - nem tudtuk megtartani. Az OKK. szervezkedni kezdő tanfolyam^{at}, amelyre 4 tisztviselőt delegáltunk, elhalasztódott. De hiányoztak a megfelelő munkahelyek is. A beszerzési csoport s a főnapló vezetője a Könyvtár egyetlen irodahelyiségébe talált elhelyezkedést; ~~amely annak ellenére, hogy még erősen romos állapotban volt, a tisztviselők ruhatárául, étkező helyéül is szolgált.~~ ^{amelynek ellenére, hogy még erősen romos állapotban volt, a tisztviselők ruhatárául, étkező helyéül is szolgált.} A címleíró osztály tagjai a legkülönbözőbb helyeken, a romos régi olvasóteremben, a főraktár fűtetlen kulisszáiban huzódtak meg; ~~egy-egy vezetésről hosszú ideig ez nem lehetett.~~ ^{egy-egy vezetésről hosszú ideig ez nem lehetett.} S végül, csaknem teljességgel hiányzott vagy használhatatlan volt a felszerelés. A régi nyomtatványok közül egyesek kifogytak, mások alkalmatlanná lettek; az osztály rendelkezésére álló három írógép ~~teljesen hiányzott~~ ^{teljesen hiányzott} szorult s a címtározásban szükséges egyéb gépi segítség teljesen hiányzott. Hivatalba lépésemkor nem volt a könyvtárban egyetlen ép íróasztal s a szükségletek beszerzésére, anyagi fedezet hiányában, kezdetben gondolni is alig lehetett.

Mégis az említett nehézségek ellenére a Könyvtár anyagának feldolgozása és használatba állítása terén sok mindent sikerült elérnünk. A problémák felszínre hozásán, megbeszélésén, a tervek ~~elkészítésén~~ ^{elkészítésén} túl, elkészítettük a szükséges nyomtatványok nagy részét, biztosítottuk s részben be is rendeztük a munkahelyeket; rendbehoztunk, illetőleg vásároltunk ~~.....~~ ^{.....} íróasztalt, ~~.....~~ ^{.....} írógépasztalt, rendbehoztunk ~~.....~~ ^{.....} asztali lámpát s vásároltunk ~~.....~~ ^{.....} újat, rendbehoztunk ~~.....~~ ^{.....} írógépet, vásároltunk ~~.....~~ ^{.....} újat, néhány egyszerűbb géppel (karton-lyukasztó, fotó-könyv olvasó) ~~.....~~ ^{.....} kiegészítettük felszerelésünket, összegyűjtöttük, felfrissítettük bibliográfiai kézikönyvtárunkat s összeállítottuk ennek desiderata-jegyzékét, ~~amelynek alapján a szükséges anyagok beszerzését végeztük.~~ ^{amelynek alapján a szükséges anyagok beszerzését végeztük.}

A köteles példányok beszolgáltatását ellenőrző s a főnaplózást végző tisztviselő jelenleg a teljesen újjáépített kis irodában helyezkedik el. Itt bonyolódik le a könyvtárba érkező könyvek átvétele, főnaplózása s a címleíró osztály részére való előkészítése. Ennek a helyiségnek polcain, illetőleg szekrényeiben van elhelyezve a feldolgozásra

váró kurrens anyag. A csoport két tisztviselője: Györkösy Alajos és Wodetzky Imréné pontos és eredményes munkát végzett. Lebonyolították a Könyvtár ^{nyomozók} ~~egész könyvforgalmának naplózását,~~ ^{hirdetéseire vonatkozóan} ~~a köteles példányok teljes adminisztrációját,~~ ^{a címleltárakban} ~~a gyarapodás szám adatait lásd a 4. fejezet végén.~~ ^{nyomozók elhelyezéséről, máskor is az 1949.}

Az OKK-tal történt megegyezés alapján - amely szerint az OKK; vállalja az Akadémia külföldre küldendő tudományos csereanyagának továbbítását, a külföldi folyóirat és könyvrendelések központi lebonyolítását és a külföldről érkező csereanyag szétosztását - ~~az~~ jóval több, mint 2000 db könyv került hozzánk külföldi intézetektől. Az 1949. év végén készített kimutatásunk felsorolja azokat a külföldi intézeteket, amelyek az elmúlt két év folyamán megküldték tudományos kiadványaikat. E szerint 1948-49-ben 255 külföldi tudományos intézménytől ..... folyóirat járt rendszeresen, illetőleg ezen felül ~~egy-egy tudományos kiadvány érkezett.~~

A csereviszony lebonyolításához a periodica (folyóirat) anyag ~~feldolgozását~~ ^{Simonyi Dezső és Tirainé} Tangl Erika, ~~volt igen nagy segítségemre.~~ ^{helyén feldolgozta.}

A címtározó osztály munkahelyéül a régi kéziratártnak az említett kis irodához csatlakozó ~~szobával egy üveges ajtó közbeiktatásával összeköttetés~~ helyiségét hoztuk teljesen rendbe. Ennek berendezése a közel jövő feladata lesz.

Még is, míg végleges helyére költöztetik, ~~betegség,~~ rendelkezési állományba helyezés következtében gyakran erősen megbénított - osztály, a folyóirat-olvasó helyiségében talált ideiglenes otthont. ~~az osztály~~ Vezetője Dr. Moravék Endre, helyettese Dr. Schillerné Rudas Erzsébet, beosztottjai Szentpétery Imre, Földes-Papp Károly, Faragó József, Dr. Szandtnerné Tóth Laura dr. voltak. 1949. nyaráig a kurrens gyarapodásból az előző évben ~~feldolgozatlanul maradt anyag~~ legnagyobb részét sikerült feldolgozni, most már az egységes szabályzat előírásai alapján. 1949. ^{előkezelés} ~~folyamán~~ a feldolgozott külföldi anyagot a rendelkezésünkre bocsátott ~~egységes~~ kartonokon rendszeresen bejelentettük az OKK-nak. Az osztály vezetője részt vett az egységes címfelvételi szabályzat előkészítő munkálataiban, ^{az} szabályzat ~~komorokainak börtökében előírásai~~ ^{mint} végezték az osztály tagjai júliustól kezdve közel 4 hónapon át az új olvasótermi kézikönyvtár könyvanyagának címtározását, illetőleg vállalták a sztálini munkafelajánlás keretében az új olvasótermi kartoték-címtár alfabetikus részének elkészítését.

Ugyancsak az olvasótermi kézikönyvtár karoték-cimtarának anyagán ~~novellák~~ jelenleg két ~~decimátárnak~~: Dr. Pónyi István és Dr. Fludorovits Jolán, akik a decimális rendszer elveinek alkalmazásánál készítik a cimleíró osztály tisztviselőivel együtt az olvasótermi kézikönyvtár szakkatalógusát. Az osztály ~~korábbi~~ feladatainak teljesítése nagyban függ ~~az osztály~~ további létszámától: a régebbiről maradt feldolgozatlan anyag-cimtarozásához, a ~~könyvtárnak~~ decimális szakrendszerre való áttéréshez, az egész könyvtári anyagot felölelő új modern cimtarak elkészítéséhez a jelenleginél sokkal nagyobb számú, iskolázott munkaerőre lesz szükség. A munkák megkönnyítésének céljából felvettük az érintkezést az Országos Széchényi Könyvtárral is; elképzelésünk szerint az ő adréma ~~anyagok~~ felhasználásával legalább a ~~könyvtár~~ magyar anyaganak ~~cimtar~~ nagy részben meg lehetne szerezni. A kérdésnek azonban több még megtárgyalandó technikai és pénzügyi nehézsége van. Az osztály munkájának kifejlesztéséhez okvetlenül szükséges ~~len~~ még megfelelő számú írógép s egy jól működő sokszorosító gép beszerzése is.

6. Az elhelyezés kérdése

A Könyvtár törzsanyaga a földszinten egymásba kapcsolódó 5 nagyobb és 2 kisebb helyiségben volt elhelyezve. Raktárhelyiségül szolgált még ^{az}ugyan csak a földszinten lévő, de a könyvtártól erősen elszigetelt u.n. Kuti-lakás 3 ~~helyisége~~, az első emeleten lévő u.n. Scheneck-lakás 7 kisebb-nagyobb helyisége. A nyomtatvány-anyag szakok szerint ~~szaporodtak~~ ^{van a} ~~szakcsoportok~~ ^{polgári} ~~tehát a raktárban~~ ^{minden} ~~minden~~ ^{állandóan} változtatja terjedelmét. Minthogy ~~az~~ egyes szakok erősebben, mások alig szaporodtak, az életerősebb, szaporább szakok lassanként kiszorították a fejlődésükben ~~gátlókat~~, Ilyenformán ~~szorították~~ ^{hogy a} ~~hagyományos~~ raktárhelyiségek túlszűfolttsága ~~miatt~~ ^{állandóan} ~~szorították~~ ^{hurcolkodni} kellett, ~~az~~ egyes szakok folytonos költöztetése miatt a raktárban való tájékozódás is mind nehezebb lett. A raktárkezelésének nehézségét csak fokozta az a sokszor felemlegett körülmény, hogy a könyvek a rendkívül magas, kellőleg meg sem világítható s csak ~~egy~~ ormóttan létrákkal megközelíthető polcokon 2-3-as sorokban vannak elhelyezve. A rendetlenséget és használhatatlanságot ~~növelte~~ ^{növelte} az a körülmény, hogy a raktárak rendjét az ostrom eseményei erősen megzavarták s hogy az ~~újraépítésnek~~ ^{újraépítésnek} hiányosságai miatt ~~a~~ ^{már} ~~egy~~ ^{egy} rendbetett részlegek is újra összedőltek.

arról kellett beszélnünk, hogy

Az elhelyezés kérdéseinek értelmes megoldásához ~~a KKK-~~
~~szervezet~~ a Könyvtár céljaira megszerezhető helyi-
 ségek ^{számbavételével} s a könyvtár elhelyezési terveinek
 kidolgozását ~~kezdte~~ ^{hozzákezdte}. A tervek különféle
 változásokon mentek át; ~~az ideális megoldás~~ ^{az ideális} megoldás szerint a palota és a
 bérház összes földszinti helyiségei, majd a Könyvtár birto-
 kába kerülnek. ~~Itt ideális elosztásban~~ ^{ideális elosztásban} el lehet helyezni
 a forgalom növekedésével együtt bővülő olvasótermeket, a
 adminisztratív helyiségeket és a Könyvtár forgalmát szol-
 gáló teljes nyomtatványtárt. A külön gyűjtemények, Kéz-
 irattár, a Könyv-muzeum, a Keleti-gyűjtemény, s az Akadémia
 teljes ereklyeanyagát magában foglaló Akadémiai-muzeum ^{is}
 a még megszervezendő Magyar Tudománytörténeti-gyűjtemény,
 az első emeletnek azokban a helyiségeiben találhat otthont,
 amelyek az Akadémia adminisztrációja és tanácskozó munkája
 szempontjából ~~szükségesek~~ ^{szükségesek}. Ennek az ~~ideális~~ ^{ideális} tervnek
 megvalósítása azonban rendkívüli költséget és munkát igényel
 s csak évek tervszerű munkájával ~~valósítható meg~~ ^{célható el}.
 Az egész terv végrehajtását tehát a Könyvtár ötéves tervé-
 nek keretében helyeztük el, s belőle csak annyit valósítottunk
 meg, amennyit az elmúlt másfél év lehetőségei megengedtek.

F a volt főkötő
 kórtól J. annál
 csapadékosan kívül

S a földszinten

o nem lesz

Ezt a munkát - olyan időben, amikor a Könyvtárnak
 sem biztos költségvetése, sem állandó státusa nem volt,
 természetesen nem lehetett minden részletében előre meg-
 tervezni. Itt is előfordult, hogy ~~amint még szó lesz róla~~ ^{helyenként}
 hiába való munkát ~~is~~ végeztünk. Éppen azért is, hogy a
 főlegesen munkákat lehetőleg elkerüljük, óvatosan, lépés-
 ről-lépésre kellett haladnunk. Sok fontolgtatás ^{sal} után, a
 részlettervek állandó felülvizsgálásával és átalakítá-
 sával járt ^{az a körülmény is}, hogy a rendelkezésünkre
 bocsátott helyiségek különböző mértékű helyreállítás,
 illetőleg átalakítás ^{igényelték}, csaknem teljes egészük-
 ben más, célra készült s tele volt ^{olyan} butorzattal,
 felszereléssel, könyv- és ereklye anyaggal, amelyek meg-
 kellett őriznünk, s az újjáépítés céljaira ~~át kellett alakítani~~
 tan. A helyzet megvilágítására elég lesz egy példát idéz-
 nem: megkaptuk ^{azt} a raktári célokra elsőranguan alkalmas
 két helyiséget, amelyek a palota előcsarnokának jobb és
 baloldalán helyezkednek el s amelyekben az akadémiai
 könyvkereskedés anyag-készletének nagyobb része volt el-
 helyezve. Ezt az anyagot ~~frissen~~ ^{frissen} kellett rostálnunk, új

helyre kellett átköltöztetnünk, ~~amiért~~ Előbb a ~~onban~~ ezeket a helyiségeket is rőndbe kellett hoznunk; többek közt például a ~~raktározás~~ könyvtári raktározásra u.n. Kuti-lakást ki kellett üríteni. Az építési és helyreállítási munkákkal párhuzamosan tehát nagyarányu belső átrendezésre is szükség volt. ~~Ezen munkák folyamán több mint 1000 m³ könyvanyagot, nagymennyiségű butort, kéziratári és ereklje-anyagot szállítottunk át, legnagyobb részben a Könyvtár dolgozóinak közösen végezték.~~ A bővítésekkel ~~azonban~~ a Könyvtár alapterületét az eddigi 1120 m²-nek mintegy kétszeresére sikerült felemelni.

A helyiségek alkalmassá tételének ~~első feladatainak~~ ^{megkezdésének} építkezési természetűek voltak. Első dolgunk volt tehát, hogy az építési- és közmunkügyi Főigazgatóságnál az olvasó-terem és a raktárak helyreállítási munkálatát ~~megsürgessük.~~ Sajnos az addig is lassu ütemben, nagy ~~finnyakkal~~ szünetekkel folyó munka, amely eredetileg az olvasóterem, az előtér, a folyóiratolvasó és a kisraktár helyreállítását tűzte ki célul, s amelynek ~~elő~~ anyagi fedezete a palota helyreállításának keretében biztosítottnak látszott, 1948. utolsó hónapjában, a fedezet kiürülés következtében, félbemaradt, a kiüritett, építkezési állványokkal telerakott olvasó- és folyóirat-terem forgalmának lehetetlenítésével a közönség szolgálatában szinte teljesen megbénította a Könyvtárt. Hosszu utánjárással, az illetékes fórumok, elsősorban a Tervhivatal segítségével 1949. februárjában lehetett csak a szükséges munkák elvégzésére 150.000 Ft-nyi költség keretet biztosítani. Ennek terhére ~~kapta meg~~ kapta meg a Budapest-Kőbányai N.V. a szükséges munkák elvégzésére szóló megbízást. Vei a V.K.M.

A munkák 1949. márciusában meg is kezdődtek s augusztusra be is kellett volna fejeződniek. Mivel azonban a vállalatnak közben országos érdekből fontosabb munkákat is kellett elvégeznie, a munkák utolsó szakaszát csak ez év januárjában végezték be. Az építkezések menetének erős lassulása nem egy területen hátráltatta természetesen a többi munkák elvégzését is.

Az említett tervhatalykeretében a következő helyiségeket sikerült teljesen helyreállítani: olvasóterem, folyóirat-olvasó, ruhatár, előtér, mosdók, kis iroda, kéziratár, könyvmuzeum, főkönyvtárnoki iroda, térkép- és metszettár, Goetheszoba. ~~Az átépítés~~ ^{palota} közben kibontott, s a vállalat által felhasznált anyag ellenértékeképpen az Akadémia által biztosított mintegy 10.000 Ft-nyi költségkeret terhére, még ~~egyszerűbb~~ ^{gyorsabb} ^{végezték}

a volt kézírattárnak a cimleiró osztályt befoglaló helyiségét és kivitelben ~~szükség volt~~ (rendbehozunk) a bérház földszintjének három helyiségét (Méh-helyiségek). Összesen tehát ~~rendbehozunk~~ ^{újraépítünk} 18 helyiséget ~~szükség volt~~ ^{garapodott} a könyvtár.

A palota műemlék-jellegű helyiségeit a régi stílusban, újítottuk ~~újra~~ meg, de ~~szükség volt~~ a Könyvtár mai követelményeinek megfelelő változtatásokkal. Ezek legfontosabbja az, hogy a falakat ~~szürkés~~ ^{szürkés}, illetőleg sárgás fehérre festettük, az ajtó és ablakkereteket és kereteket pedig fehérre mázoltattuk. Ily módon a helyiségek barátságosabbak és lényegesen világosabbak lettek. Ugyanezt a célt szolgáltatta az is, hogy a tömör ajtókat, ahol lehetett, üvegbetétekkel láttuk el és az olvasótermekben a szükséghez képest megnöveltük a világító testek számát. A kis iroda és a volt kézírattár között ~~szükség volt~~ nyílást törettünk s azt ugyancsak fehérre festett üveges ajtóval szereltük fel. ^{Ugyanezen} ~~Ezzel~~ a tiszttviselők munkahelyiségei hozzáférhetőbbek és könnyebben ellenőrizhetők. A volt főtitkári iroda aránytalanul magas emeleti helyiségeinek gazdaságosabb kihasználása céljából négy helyiségben vasbeton ~~osztofödém~~ ^{osztofödém} építettünk, ^{ezzel} ~~ezzel~~ e helyiségek raktározás céljára felhasználható területe lényegesen megnövekedett; ^{most már lehet} ~~s nemcsak~~ a gyűjtemények ~~az~~ meglévő anyagának célszerű elrendezését, hanem az ezutáni gyarapodás elhelyezését is biztosítottuk. A ^{új} helyiségen végighuzódó, azbeszt padlózatú négy 4-5 m. mély karzat szabad oldalát a palota stílusához szerencsésen illeszkedő, szép formájú famellvéd-rács határolja, a két szint kényelmes összeköttetését pedig beépített könyvpólcokkal körülvelt falépcső biztosítja. Az összes helyiségekben megjavítottuk és ~~szükséghez képest~~ ^{szükséghez képest} felgyalultattuk a parkettát, illetőleg kijavítottuk a márvány-terrazzo burkolatot is. ^{Most} ~~Most~~ szükségesnek mutatkozott: ^{ezzel} ~~ezzel~~ az első emeleti helyiségekben, ahol a központi fűtés nem volt bevezetve; ^{most már} ~~most már~~ a kis irodában és a címtárosztály új helyiségében, amelyek haptalanok és aránytalanul hidegek, cserépkályhákat állítottunk, illetve az meglévőket az új helyiségeknek megfelelően átrakattuk. A falak párkányait, szobrászmunkáit ugyancsak mindenütt helyreállítottuk; a nagy olvasóteremben a belövések következtében meglazult régi márványemléktáblákat az új berendezés arányainak megfelelően újból elhelyeztettük. Ahol még ~~szükség volt~~ hiányok mutatkoztak, az ablakokat beüvegeztettük, a főraktár meglazult, huzatos ablakait megjavítottuk. A bérházban lévő raktárak, valamikor üzlethelyiségek lévén, a dunaparti oldal felé csupán ~~csak~~ faajtókkal voltak elzárva,

rokkantak, vagy olyan stilustalanok voltak, hogy semmiképpen sem hangolódhattak volna a még szükséges új butorokkal harmónikus egységbe. Mivel a tervellátmány egyébként is csak új butorok készíttetésére volt fordítható, ^{ezt} az olvasóterem egységes, a palota stílusához s a Könyvtári forgalom igényeihez egyaránt alkalmazkodó új butorzatnak ^{elkészíttetését} mellett döntettünk. A régi butorokat részben másutt (a Vigyázó-szobában, az új kéziratárban) használtuk fel, megfelelő átalakításokkal, részben ~~nyarx~~ feldolgozandó faanyagként előnyösen, (m³-ként 900 Ft-ért) engedtuk át a munkát vállaló mestereknek. ^{A butorokat} A minden részletre kiterjedő gondossággal Dr. Nyireő István ~~ellenőrizte~~ ^{ellenőrizte} még s ő is ellenőrizte a kivitelező mesterembereket. Az olvasóterem és a folyóiratolvasó butorzatát 3 tételben szabályszerűen kiírt és a Tervhivatal, valamint a KM. Tervszámvevősége által jóváhagyott versenytárgyalások ^{eredményeként} Faludi János csillaghegyi asztalosmester készítette el, sok veszélyesség és utánjárás közt, de igen olcsó áron, ~~összesen~~ ^{összesen} mintegy 35.000 Ft-ért. A ~~csak~~ ^{csak} azért vállalta ~~magát~~ a számára ráfizetéssel járó áron, mert mestermunkát akart produkálni. A butorokat valóban olyan szépen készítette el, hogy az Akadémia ~~egy~~ ^{egy} éremet és elismerő oklevél ^{vel} adott neki. Mindkét terem berendezése empire-biedermeier stílusú, szép mintájú égerfából készült, diószaninüre pácolva és fényeztetten. Az olvasótermi könyvszekrények magassága 240 ~~cm~~, mélysége 30-40 cm, összes szélességük 9 részben 21 m; ~~105 db~~ ^{105 db} polcot ~~polc~~ tartó csapszegek segítségével tetszésszerű magasságban állítható be. Csusztatható, csiszolt 3 mm vastag Solin üvegből való, ragasztott ~~ellátott~~ ^{ellátott} ajtókkal nyílnak. A folyóiratteremben 15 g fm 265 cm magas 33-38 cm mély ~~ajtós~~ ^{ajtós} üvegajtós szekrényt és 20 fm ugyancsak 265 cm magas ajtónélküli ~~polc~~ ^{polc} készíttettünk. Az üvegezéssel, ^{szekrények} versenytárgyalás keretében, Kellner Béla üveget bíztuk meg. ^{szekrények} Az olvasóterem számára elkészültek az asztalok is, és pedig 18 db. 150x66x80 cm méretű, magasfényezésű, tölgyfa átkötőléccel ellátott olvasóasztal, egy rendkívül komplikált (külön e célra konstruált felügyelő asztal, és egy cimtár-asztal. Az olvasóterem berendezéséhez hozzátartozott ^{10 db} A megfelelő világítás ^{biztosítása} is, sok nehézség után ~~ett~~ ^{ett} kétkaru, mennyezetről függő, fehér tejüveg világító testekkel ellátott s egyenként oltható és gyújtható lámpákkal ^{szekrények} ^{előadásai} ^{összesen 22,5 m} A csend ^{szekrények} biztosítása ^{előadásai} a terem hosszában és szélességében bukó futószőnyeget terítettünk le. A terem falát a Teleki és Ráth emléktábla mellett egy újabb műkötábla (Jálics Ernő szobrászművész munkája)

munkájára vonatkozó gondolatuk^{at}~~at~~ közlő feliratot.

Az előtérből jobbra nyíló ~~Hx~~ mosdók három rendkívül rossz állapotban
levő helyiségét is rendbehúztuk, higiénikusabbá tettük
szűfelszereltettük. ~~Az~~

Az iroda-helyiségek közül teljesen elkészült a
beszerzési csoport otthonául szolgáló kis irodáé; ennek
világító-berendezését teljesen megújítottuk, ~~asztalait, polcokat~~ *asztalait, polcokat és*
szekrényeit kiegészítettük és frissen átmázoltuk, ~~asztalait~~ *asztalait*
A címleíró osztálynak otthonul szolgáló s a kis irodahelyis-
séghez csatlakozó ~~sz. irodák~~ terem berendezése folyamatban
van. Itt ~~szükség~~ el kell még készíttetni a megfelelő polco-
kat és szekrényeket s ki kell ~~egészíteni~~ *sz. irodák* az íróasztalok, gép-
íróasztalok, irattartók, asztali lámpák ~~sz. irodák~~ *sz. irodák* felszerelési hiányait. A berendezés tervei egyébként készen állnak
s ha a szükséges költség biztosítható lesz, a Könyvtár munka-
jának ez a döntő fontosságú szerve is hamarosan munkába áll-
hat.

Igen súlyos feladatok megoldása elé állított bennün-
kat a Könyvtár raktárhelyiségekének kérdése. A butorzat már
emlitett hiányosságait és teljes elavultságát csak hosszú évek
munkájával s a raktározási rendszer teljes átszervezése után
lehet majd elérni. Egyelőre arra kellett törekedni, hogy a
meglévő rendszer hiányait pótoljuk. A raktári munkák nagy
szét elsősorban a férfi tisztviselők közös munkájával kellett
elvégeznünk. A munkák szervezésének, közvetlen vezetésének
oroszlánrészét Dr. Györkösy Alajos vállalta s a 3 altiszt;
Czagány József, Litvay Albert és Szabó József végezték. A
hurcolkodások közben, amint már említettem, több mint 1.000 m³
könyvanyagot kellett sokszor emeleteken át ~~rántani~~ megmozdi-
tani s különösen az őszi és tavaszi hidegek beálltával fűtet-
len helyiségekben igen nehéz körülmények között. Az átrende-
zés legfontosabb adatai a következők:

Az egyes szakok rendezése évek óta folyt ugyan, de *Létszám* különösen ott, ahol a Nemzeti Kaszinó feldolgozatlan könyvanyagának az udvari raktár kulisszái közt felhalmozott tömegei hozzáférhetetlenné tették a könyvespolcokat, *amely* ott, ahol, mint a Scheneck-lakásban, a bérházi raktárban, az ostrom dúlásai még teljesen nem is voltak megszüntethetők, jelentős eredményt új hely biztosítása nélkül nem *lehetett* elérni. Különös gondot okozott a Scheneck lakásban elhelyezett szakok (Ujlatin, Theologia, Vegytan, Gazdaság, Térképek *320* *Schematismusok*) anyagának elhelyezése; az 1946-ban újjárendezett részlegeket a romos helyiségekben

az évek óta elmaradt nagytakarítást.

Az u.n. Méh-helyiségek bebutorozására és berendezésére sajnos már nem maradt fedezetünk. A polcozat egy részét majd el lehet készíttetni a volt kéziratár ~~anyagából~~ ^{anyagából}, amely, egyelőre szétszedett állapotban, ~~helyiségekben~~ ^{helyiségekben} ~~elraktározva~~ ^(kidolgoztuk) a 3 főhelyiség keményfára ~~oszpódemes tervét~~ ^{is}. ~~Egyelőre itt helyeztük el a~~ ^{Egyelőre itt helyeztük el a} Könyvtárban ruhatári és éjjeli őri szolgálatot is teljesítő ~~Varga Györgyét~~ ^{Varga Györgyét}. Ugyancsak elkészítettük a Könyvtár előtere mellett elhelyezkedő ~~Ris-raktár~~ ^{Ris-raktár}, az előtér meg-
nagyobbításának s a még megépítendő új ruhatárnak és mosdóknak berendezési tervét. Ezeket a terveket ~~azonban~~ ^{azonban} sorrendben és jelentőségben fontosabb munkák miatt 1950-re kellett halasztanunk. Az eredetileg ~~is~~ ^{a raktár helyén} készített polcokat is másutt, az I.emeleti helyiségekben használtuk fel.

Az külön gyűjteményekre vonatkozó igazgatótanács határozat ~~szempontjai~~ ^{szempontjai} szerint fogtunk hozzá a ~~külön gyűjtemények~~ ^{az itt felmerülő} kérdések ~~gyakorlati megoldásához~~ ^{gyakorlati megoldásához}. Mindenek előtt rendbe kellett tennünk a gyűjteményeket. Minthogy nem tudtunk hozzáférfni, érintetlenül - tehát a háboru okozta teljes feldultság állapotában ~~maradt a Vörösmarty-gyűjtemény~~ ^{maradt a Vörösmarty-gyűjtemény}, amelynek helyisé-
gát szükség ~~volt~~ ^{szükség volt} továbbra is a feldolgozatlan ~~anyag~~ ^{anyag} raktá-
zására ~~használtuk~~ ^{használtuk}. Nem ~~lehetett~~ ^{lehetett} a régi formájában helyreállítani; romjai alól csak a régi butorzat roncsai s a részben erősen megrongált könyveket lehetett kiásni; ez a helyiség egyelőre a Könyvmuzeum s a Keleti Gyűjtemény anyagának egy részét fogadja ~~(ideiglenesen felállított)~~ ^(ideiglenesen felállított) magába. A költő szü-
letésének 200.évfordulójára rendbehozattuk azonban a Goethe-szobát. Gyűjteményünk-ből, kiegészítve azt más magyar gyűjtemé-
nyek idevágó anyagával, az ősz folyamán emlék-kiállítást akarunk rendezni. Ennek tervét részletesen kidolgozta a gyűjtemény gondozója Hartay Alice dr. Az Akadémia ujjászervezésével kapcsolatban azonban le kellett mondanunk a terv megvalósításáról; a helyiségben a raktári osztály rohammunkájával átköltöztetett Széchenyi-Muzeum gyűjteményeit helyeztük el ~~ideiglenesen~~ ^{ideiglenesen}.

Fontosabb kezdeményezések történtek a Könyvtár nagyértékű Keleti Gyűjtemény ~~ügyében~~ ^{ügyében}. Minthogy az egyetemi reform ~~is~~ ^{is} ~~a Magyar Tudományi Társaság megújulása~~ ^{megújulása} az orientalisztika méltó rangját és helyét a magyar tudományban, helyesnek látszott, hogy ennek a magyar szempontból rendkívül fontos tudományágnak megfelelő kutató otthont létesítsünk. Az Akadémia I.Osztálya kérésére 5 tagu bizottságot küldött ki (Németh Gyula, Ligeti Lajos, Fekete Lajos, Czeglédy Gyula, Telegdi Zsigmond), hogy a gyűjtemény felállítását előkészítse. A bizottság 1949. június 11-i ülésén elfogadta a "M.T.Akadémia Könyvtárának Keleti Gyűjteményéből" szóló javaslataimat. (V.Ö.: 277/1949.Kvt.sz.)

Ugy határoztunk, hogy a gyűjtemény a palota épületének I. emeletén kiszemelt 5 helyiségben, külön olvasóteremmel, mintegy 100 fm-nyi kézikönyvtárral, illetőleg kézirat-tárral s egy 30.000 kötet elhelyezésére alkalmas könyvraktárral. A gyűjtemény állományába, a Könyvtár birtokában lévő ~~anyag~~ ^{anyag} túl, más könyvtárak idetartozó anyagát is felvesszük (pl. a Fővárosi Könyvtár, a Hopp Ferenc Múzeum, a szegedi Somogyi Könyvtár, a kiskunhalasi ~~könyvtár~~ ^{könyvtár} nálunk hiányzó anyagát) ^{és} ~~idesoroljuk~~ ^{idesoroljuk} Stein Aurél hagyatékának jelenleg Londonban, illetőleg Kásmirban őrzött második és harmadik részlegét. Keleti Gyűjteményünkben találunk végleges elhelyezést a Kégl, Goldziher s más hagyatékokon ~~is~~ ^{mellett} az u.n. Kaufmann Gyűjtemény is, amely a héber tudományok területén a maga nemében az egész világon páratlan. Ennek rendbeházására anyagilag is szíves segítségünkre volt Löwinger S. rabiképző-intézeti igazgató és a Joint magyarországi képviselője. Az év folyamán Dr. Rásonyi László, a gyűjtemény designált őre, cédula-katalóguson máris összegyűjtötte a Könyvtár szakjaiban szétszórt idevágó ~~anyagot~~ ^{anyagot} (mintegy 16.000 kötet nyomtatványt, 1.000 kéziratot, ill. kódexet) s összeállította a gyűjtemény kézikönyvtárának anyagát is. A gyűjtemény máris sok értékes ~~anyag~~ ^{anyag} gyarapodott. ^{Ismeret} A felosztott Balkáni Intézet könyvtárának töröknyelvű részlege - 1315 db könyv ^{és} ~~anyag~~ s ugyancsak sikerült megszerez- ^{T. Kolosovai} nünk a volt Török Filológiai Intézet 213 db nagyértékű könyvét is. A XVII. Kongresszussal kapcsolatban Ligeti Lajos egyet-
tár a kínai delegáció könyvanyagából 20 modern kínai nyomtatványt küldött. A gyűjtemény tervét részletesen is kidolgoztuk, az Orsz. Könyvtári Központtal, a Tudományos Tanács illetékes szerveivel megbeszéltük és jóváhagyattuk; a Tudományos Tanács a költségekre az 1950-es tervévkben 30.000 Ft-nyi hitelkeretet is biztosított. Minthogy a szükséges butorzat egy része csupán átalakítást igényel, a gyűjtemény kevés költséggel munkába állítható. Az Akadémia újjászervezésével kapcsolatban a kiszemelt helyiségek más célra váltak szükségessé; a gyűjtemény céljaira azonban igen megfelelők volnának a volt gazdasági hivatal földszinten levő helyiségei; ezek rendbehozása és be-
butorozása azonban már nagyobb költséget igényel.

Lényeges változások történtek Kézirat-tárunk életében. A Könyvtárnak ez az egyik legértékesebb gyűjteménye az elmúlt 2-3 évtized folyamán a lehető legmostohább elbánásban részesült. Hosszu időn át felelős ~~őre~~ ^{vak} sem volt s nem ^{is} ~~fejlődött~~ ^{fejlesztésére} nem történt gondoskodás, de ^{az} ~~a~~ begyűlt anyag feldolgozatlan csomagjai is - mintegy 50 fm kézirat - kezelhetetlen papiros-kötegekben

és hozzáférhetetlen ládákban voltak összezsúfolva. A felszerelés legszükségesebb darabjai ~~is~~ hiányoztak; növedék-naplót évek óta egyáltalán nem vezettek; a cimtárakban jelentős hiányok mutatkoztak; a helyrajzi katalógus különösen igen régi, következetlen és pontatlan volt. Az egész gyűjtemény egy ~~szűk~~ elhanyagolt, szűk és alkalmatlan helyiségben, nyílt, porosodó, kezelhetetlenül magas és túltömött polcokon volt felhalmozva; még a legbecsesebb anyag, a kódexek, középkori oklevelek stb. sem volt zárt szekrényben elhelyezve. ~~Akkor~~

Az év folyamán elkészült^{ek} a kéziratár első emeleti új helyiségei és sikerült butorzatának egy részét is elkészíttetnünk, illetőleg a ~~szűk~~ megtervezett részeket ~~is~~ munkába adnunk. Vásároltunk 8 db modern akta-gyűjtő fiókos-szekrényt, amelyek megfelelő kisebb átalakításuk után a kéziratár még feldolgozatlan anyagának jelentős részét magukba fogadhatják. Az első helyiség karzatán helyeztük el az olvasóterem megfelelően átalakított és kiegészített régi szekrényeit. ~~A földszinti helyiségek szekrényeinek nagyobbik részlegét Juhász Lajos asztalosmesternek adtuk munkába, aki a butorokat elkészítette s március közepéig helyükre is állítja. A kéziratár legnagyobb értékei: magyar és latin kódexeink, nyelvemlékeink, középkori okleveleink s különösen becses kézírataink őrzésére hosszas utánjárással sikerült a Gazdasági Főtanács elnökének segítségével a Pénzügyminisztérium Elnöki Főosztályától az államosított pénzügyintézetek átszervezése kapcsán felszabaduló pánccélszekrények közül 3 db-t szerznünk. Ezeket, minthogy az emeleti helyiségek padlózatát az illetékes építésmérnök nem tartotta hordozásukra elég erősnek, egyelőre a Goethe-szobában helyeztük el. A kéziratárt elláttuk a legszükségesebb felszereléssel: ~~íróasztalokkal, asztali lámpákkal, papírral~~ stb. s a teljességgel elhanyagolt levéltartó tokokat részben rendbehoztattuk, részben több mint ¹⁵⁰ új tokkal kiegészítettük.~~

Hivatalba lépésem után két munkaerőt biztam meg a kéziratár gondozásával: Dr. Berlász Jenőt és Dr. Hartay Erzsébetet, akikhez néhány hónapra ~~is~~ Dr. Weöres Sándor és Dr. Pataky Mária is csatlakozott. Ők a feldolgozatlan ~~anyag~~ egy részét, többek közt a Vigyázó-Podmaniczky hagyaték töredékeit, Hunfalvi Pál és Budenz József levelezését, a Sina-Széchenyi levelezést, Dessewffy Emil akadémiai elnök hivatalos leveleit, Csontos János családi iratait, Katona Lajos tudományos hagyatékát, feldolgozták; újrendezték Arany János levelezését, megkezdtek id. és ifj. Szinnyei József hagyatékának, valamint Munkácsi Bernát terjedelmes levelezésének rendezését és felvételét. A gyűjtemény tervszerű gyarapítására az adott körülmények között természetesen nem gondolhattunk. Mégis megvásároltunk a kéziratár

Véleményem az, hogy a felhagyott helyiségekben is meg kellene tartani a levelezéseket.

Kazinczy anyagát igen szerencsésen kiegészítő családi levelek és jegyzetek egy a leszármazók birtokából előkerült köteget, Kossuth Lajosnak egy Felsőbüki Nagy Pálról szóló érdekes levelét, Arany János egy Szász Károlyhoz intézett igen érdekes alkalmi költeményének kéziratát, néhány letéttel és ajándékkal is.

Párniczky N. ~~(Szederkényi Anna hagyatékából)~~, Dr. Révay J. ~~(Katonai~~
~~Magasrelikviatúra) által ajándékozott~~, Neményi E., Funk J. és Dr.
Bodor A. ajándékaik egészítették ki. 1949. decemberében a kéz-
írtattár anyagát a dolgozók rohammunkájával felszállítottuk az
új helyiségekbe.

Ugyancsak az emeleten, a kézírattárhoz csatlakozó helyiségekben fog új és méltó helyet találni a Könyvtár muzeális értékei *könyv-* anyaga : az ősnymtatványok, a régi magyar nyomtatványok, a diszművek, első kiadványok, az Akadémia kiadványainak teljes gyűjteménye, a remoták stb. A Könyvmuzeum anyaga egyelőre a Könyvtár különféle helyiségeiben : *al* főraktár, *len* Vigyázó-szoba, *len* főkönyvtárnoki iroda stb. van ideiglenesen elhelyezve. Ezt az anyagot ki kell egészíteni még a raktárakból a többi könyv között *szabadra és művelőhelyre* elhelyezett, ~~de nem~~ kiemelendő értékes anyaggal. Az itt végzendő munka sokrétűsége következtében s megfelelő számu tisztviselő hiányában még csak az általános tervek kidolgozásánál tartunk; a Könyvmuzeum designált őre, Dr. Fludorovits Jolán, az év folyamán sajnos rendkívül sok, azonnali intézkedést kívánó munkával (~~xxxxxxxx~~ fizetések adminisztrációja, decimálás előkészítése stb.) volt elfoglalva. A butorzat egy részét itt is elkészíttettük: ide helyeztük át azt a 230 cm magas 7 db-ból álló, összesen 33 m hosszú, részben egy, részben két oldalas könyvvállványzatot, amelyet Bessenyei Mihály asztalosmesterrel eredetileg a kisraktár részére készíttettünk. A további berendezések ~~tervezése~~ elkészítésére 1949. október 10-én újból versenytárgyalást írtunk ki s ennek eredményeképpen kapott megbízást Bessenyei Mihály asztalosmester és Faludi János asztalosmester. Ezeket a munkákat azonban már *csak* az új költségvetés ~~tervére kell~~ *kvótára* majd *előkészíteni*. Ugyancsak az új tervek keretében kerül majd sor a főkönyvtárnoki iroda bebutorozására is.

5. Forgalom.

ahogy említettem, ^A Könyvtár^{vezető} Szervezetének hiányosságainál fogva, ~~de különösen a háborús cselekmények következtében,~~ nem rendelkezett megfelelő munkahelyiségekkel. Hivatalba lépésem után első feladatomnak tekintettem ^{ahogy} az olvasóterem rendbehozását. ^A megindult munkálatok azonban, minthogy hónapokra félbeszakadtak, a helyett, hogy előbbre vitték volna, hosszú időre

lehetetlenné tették terveink keresztül-vitelét. A forgalmi osztály azonban, amelynek vezetője és legfőbb munkása Simonyi Dezső dr. volt, a legnehezebb időkben is igyekezett biztosítani^{nemcsak} ^{leg-} lább az Akadémia tagjainak, a kutató tudósoknak) kiszolgáltatását, hanem minden érdeklődőnek. Különböző átmeneti megoldásokkal, de mindig megtaláltuk a módot rá, hogy a legfontosabb igényeket kielégítsük; az olvasóteremnek az építkezések elhúzódása miatt szükséges zárvatartása idején pl. a főraktár legtágasabb kulisszájárva rendeztünk be kisebb olvasó, illetőleg kölcsönző helyiséget. A forgalom adatai ennek megfelelően a következőképpel ^{az új olvasóterem megnyitásával} ~~a kölcsönzők~~ száma 32-69 közt, a kikölcsönzött köteteké 45 - 300 közt, az olvasók száma 65 - 150, a helyben olvasott kötetek száma 100 - 450 közt ingadozott.

A nyárvégi és őszi hónapokban (főerőinket) az olvasóterem berendezésére és felszerelésére fordítottuk. A munkák rész-
leteiről az eddigiekben már többször esett szó; itt csak a
végeredmény összefoglalására van szükség. Az építkezések befe-
jezése után, a butorzat elkészülésével párhuzamosan folyt a
könyvanyag előkészítése és feldolgozása. A Könyvtár az utolsó
25 esztendőben modern szakmunkákat alig vásárolt; édevágó anya-
gunk tehát rendkívül szegényes, cs nagyrészből elavult volt.
Hogy a meglévő anyagból is a legjobbat válogathassuk ki, az
egyes szakcsoportok összeállítását egy-egy felelősre bíztuk;
ezek jelölték meg azokat a munkákat is, amelyek beszerzése
mindenképpen szükségesnek látszik. Könyvkereskedői viszonyaink
nehézségei miatt persze e munkáknak is csak egy része volt
at quariusoktól megszerezhető, s nem tudtuk megkapni a szovjet
anyag kiegészítésére megrendelt könyvek több mint 50 %-t sem.
A Könyvtár gyarapodásánál említett mintegy 1000 db ujonnan vá-
sárolt könyv nagy része az olvasóterem kiegészítését szolgálta.
Az új könyveket s a könyvtárban is sajnálatosan nagy számban
található rongált kötésű, vagy fűzött könyveket megfelelő
módon bekötöttük.

Ily módon a régi ~~olvasóterem anyagánál~~ (mintegy 2.500 kötet) kb háromszor nagyobb és lényegesen frissebb ~~kézikönyvtári~~ *olvasóterem* anyag gyűlt össze, amelyet többszöri ~~mind ideológiai, mind szakmai szempontból~~ *3x* alapos átvizsgálás után az olvasóterem 34 zárt szekrény~~é~~ hasábjában, meg a lexikonok és nagyszótárak tárolására szolgáló, szabadon hozzáférhető állványokon helyeztük el. * Könnyebb kezelhetőség szempontjából ..... főszak* ~~ka~~ kereteiben csoportosítottuk ~~őket~~, s hogy állandó kicserélésüket, kiegészítésüket, felfrissítésüket zavartalanul elvégezhesük, ugrószámozással láttuk el. ^{8 lak} Az állomány magában foglalja ~~minden esekből~~ *átalakítottam el* a legismertebb kézikönyveket, a tudományos össze-

foglalt munkákat, az alapvető monográfiákat, a könyvészeti segéd-
munkákat, különös tekintettel ~~az olvasóterem munkájára~~ a Magyar Tudományos Akadémia kiadványaira. Az OKK. 1949. ^{F.E. Kovács Kálmán}
október 3-án kelt körirata értelmében, külön szakcsoportként ~~fel-~~ ^{main válogatás}
állítottuk ^{az utóbbiak} a marxista-leninista ideológiát, a munkásmozgalmat és
a szocialista állam építését tárgyaló művek ~~külön csoportját is.~~
Az olvasótermi cémentárak részére külön ^{et} ~~tokok és asztalok~~ ^{at fűtőlapok} készül-
tek; ~~ezek~~ ^{az utóbbiak} már a szabványméretű kartotéklapok. Az olvasótermi
kézikönyvtár növelésének, kiegészítésének biztosítására a fő-
raktár középfolysójának két oldalán további 12 állványt helyez-
tünk el, ~~xxxxxxx~~.

Az olvasóterem életének kereteit és szerkezetét "Az olvasó-
terem rendje" szabja meg, amelynek szövegét ^{a helyszínen} két példányban ki-
függesztettük.

(m á s o l v a)

Az olvasóterem forgalmának lebonyolítása jelenleg 7 dolgo-
zó ~~ok~~ munkáját veszi igénybe. Az osztály tagjai ennek megfelelően
Dr. Simonyi Dezső mellett Dr. Tassy Ferenc, E. Kovács Kálmán, Dr.
Halmi János, Dr. Weöres Sándor, Tirai Richardné, Czagány József.
Hozzájuk csatlakozik a ~~ruhatár két alkalmas munkahelyként alkalmazott~~
~~Dr. Varga György és Varga Mária.~~ Az olvasótermet november 7-én
kis házi ünnepség keretében nyitottuk meg; forgalma azóta rohamo-
san emelkedik. Az osztály szétlátni munkafelajánlását, hogy t. i.
az olvasóterem megnyitásának időpontjában megmutatkozó forgalmat
dec. 21-ig ötszörösére emeli, igen jól teljesítette. Novembertől
kezdve a forgalom a következő képet mutatja:

Hónap	Kölcsönzők	Kölcs.kötet	Olvasók	Olv.kötet
Nov.	96	207	346	1093
Dec.	138	325	663	1824
Jan.	130	319	891	2324
Febr.				

Tekintetbe véve azt a körülményt, hogy az olvasóteremben csupán
30 munkahely van, az olvasók száma ~~csupán~~ két módon fokozható:
a nyitvatartás idejének és az olvasóhelyek számának növelésével.
Ha tehát sikerülni fog este 8 után is nyitvatartani s ha a közel-
jövőben a folyóiratterem s a külön-gyűjtemények munkahelyei, össze-
sen mintegy 20 hely, az olvasók rendelkezésére áll, a forgalom
kétségtelenül újabb jelentékeny ^{val} ~~növekedés~~ fog mutatni.

A forgalmi osztály feladatai közé tartozik a tanácsadó
és az átkölcsönző szolgálat lebonyolítása is. A tudományos
tanácsadást Simonyi Dezső, az ideológiát E. Kovács Kálmán látta
el. Az átkölcsönzések terén, a Könyvtár régi szabályait megtartva,

továbbra is főképpen tudományos intézményeknek kölcsönöztünk, magánosoknak csak kivételesen, mindenek előtt az Akadémia tagjainak s ^{más} tudós kutatóknak. A külfölddel folyó kölcsönforgalmat az Országos Könyvtári Központon keresztül bonyolítottuk le. Kölcsönzés, vagy más tudományos érdekű kérdések ügyén az elmúlt másfél év folyamán a következő intézményekkel álltunk kapcsolatban: a Magyar Szovjet Művelődési Társaság, Szegedi Egyet.Orvostud.Könyvtár, Debreceni Egyet.Könyvtár, Pécsi Egyet. Könyvtár, Debreceni Egyet.Angol Intézet, Sárospataki Koll.Könyvtár, Építés és Közmunkaügyi Minisztérium, Magyar Term. Tud. Múzeum, Orsz.Term.Tud.Könyvtár, Tihanyi Biológiai Kutató Intézet stb.

2 külön gyűjtemények forgalma az adott helyre. Az egyik orosz volt. 17 Kaufmann gyűjtemény a Rthk. gyűjtemények forgalmát az oroszokéval kövölték le; a 142-ikét a 143-ik munkáján.

A forgalmi osztály kereteiben helyezkedett el, bár, amint említettem, az összes dolgozók közös munkájával jött létre kiállításaink egész sora. Az elsőt 1949. februárjában Magyar -szovjet művelődés hónapjával kapcsolatban rendeztük.

2 külön gyűjtemények forgalma az adott helyre. Az egyik orosz volt. 17 Kaufmann gyűjtemény a Rthk. gyűjtemények forgalmát az oroszokéval kövölték le; a 142-ikét a 143-ik munkáján.

"A Magyar Tudományos Akadémia orosz-szovjet kapcsolatai" címmel, az Akadémia elnöki ~~szalonján~~ ^{teremében}. A kiállítás céljaira rendbehozattuk a régi, erősen megrongálódott kiállítás tárlókat, ~~és~~ összeválogattuk a Könyvtár s a gyűjtemények anyagából mindazt, ami szemléltetően érzékeltette azokat

2 külön gyűjtemények forgalma az adott helyre. Az egyik orosz volt. 17 Kaufmann gyűjtemény a Rthk. gyűjtemények forgalmát az oroszokéval kövölték le; a 142-ikét a 143-ik munkáján.

régibb és egyre elevenebb kapcsolatokat, amelyek a szentpétervári Akadémia alapítása óta az orosz, majd a szovjet tudományosság, irodalom és műveltség centrumaival (Akadémiánkat) egybefűzték.

A kiállítás fénykép, kézirat- és nyomtatvány anyaga eleven képet adott a ~~haladó szellemű~~ orosz tudomány és irodalom magyarországi megismeréséről, Akadémiánknak a szovjet tudományos intézetekkel való együttműködéséről, az Akadémia elnökének és nagytekintélyű tagjainak a Szovjetunióban tett látogatásairól, nagy orosz tudósok magyar tudósokkal folytatott levelezéséről, a Szovjet Tudományos Akadémia életéről, működéséről, kiadványairól. A kiállítás megnyitására s a vele kapcsolatban rendezett akadémiai diszülésre ~~a művelődés hónapj~~ ^{a nagy} alkalmából Magyarországra érkezett szovjet tudósok mellett a magyar hivatalos és tudományos élet képviselői is megjelentek.

előtér.

Ismertetését orosz nyelven csinos kiállítású füzetben külön is megjelentettük, a velünk kapcsolatban álló szovjet akadémiaknak és tudományos intézeteknek megküldöttük; 250 db-t a Külügy-minisztérium Tájékoztatási Főosztálya vett át. ~~szovjet-magyar kapcsolatok elmélyítésének~~ ^{az} szolgálatában állott következő 3 kiállításunk, amelyeket kisebb keretben, a Könyvtár előterében rendeztünk meg. Az 1949. őszén bemutatott Petrov-kiállítás a világhírű szovjet tudóst műveinek különböző

Arany

nyelvű kiadásait, arcképét, az örökségét tovább fejlesztő intézetek életét s munkáját ismertette; Sztálin 70. születésnapja alkalmából gazdag lobogó és virágdiszszel ékesített kiállítást ~~rendeztünk, amely~~ a Generalisszimusz életének s alkotásainak képei mellett könyveinek orosz, magyar, s más nyelvű kiadványait mutatt^a be. ~~1950. januárjában~~ ^{1950. januárjában} ~~Kína felszabadulását~~, ^{Kína felépülését} ~~ünnepeztük meg~~ ^{ünnepeztük meg} ~~az a kiállítással, amely~~ a Könyvtár igen értékes, Kínára vonatkozó régi anyagából mutat^{ott} be néhány könyvet, térképet, kiegészítve ezeket modern utirajzokkal, s a felszabadulási harc erőt és menetét tükröző aktuális nyomtatványokkal. A VIT alkalmából az Akadémia képes termében rendeztünk Voinovch Géza főtitkár ur segítségével egy a magyar irodalom forradalmi hagyományait felidéző kiállítást.

A megvalósult kiállításokat igen termékenyen és hatásosan egészítették volna ki azok a kiállítások, amelyeket megterveztünk s előkészítettünk ugyan, de amelyek rajtunk kívül álló okokból ~~meghiúsultak~~ ^{elmaradtak}. ~~Az~~ ^{Az} ~~ujjjáépített Lánchid felavatása~~ ^{alkalmából}, szeretttünk volna, más intézményekkel egyesülve, a palota nagy előcsarnokában egy reprezentatív kiállítást rendezni; a Kaufmann gyűjtemény ~~ajánlásának~~ ^{ajánlásának} megteremtőjének, Kaufmann Dávid halálának 50. évfordulójára Naményi Ernő, az Országos Magyar Zsidó Múzeum elnöke ajánlotta egy emlékkiállítás rendezését, amelynek tervét az igazgatótanács elvben elfogadta; ~~az ugyanazok tervet~~ ^{Goethe emlékére rendezett} naggyűlés idejére ~~terveztek~~ ^{terveztek} a már említett Goethe kiállítást.

Adat- és anyagszolgáltatással ~~több~~ ^{egyes} rokon intézmény által rendezett kiállítás sikeréhez ~~(járultunk hozzá)~~ ^(járultunk hozzá); többek közt áadtuk a Petőfi ház megnyitása alkalmával rendezett kiállítás céljaira Petőfi és Arany levelezését és más Petőfi-kéziratainkat; minden tőlünk telhetőt megtettünk az országos Könyvtári Központ által rendezett Magyar Könyvtárügyi Kiállítás szolgálatában; Könyvtárunk kiterjedt és részletes adat- és ~~dokumentum~~ ^{anyag} szolgáltatáson kívül, számtalan értékes orosz- és szovjet kiadvánnyal s egy, a Könyvtár ujjáépítését bemutató képes táblával szerepelt a kiállításon, amelynek ismertető és felügyelő szolgálatában, valamint kiértékelésében is élénk részt vettünk.

8. A Könyvtár kiadásai és bevételei.

Amint említettem, hivatalba lépésemkor a Könyvtárnak sem külön státusa, sem állandó ellátmánya nem volt. Az ujjáépítés, és fejlesztés, valamint a folyamatos költségek fedezésére a legkülönbözőbb, de végső soron csaknem ~~legnagyobb~~ ^{nagy} részben állami forrá-

K i m u t a t á s

Háxx a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának dolgozóiról:

Név	Állás	Kvtári beoszt.	Státusz	Fiz.
1. Bakó József	ált.isk.tanító	olvasótermi felügyelő	Ált.isk.	Ped.
2. Dr.Berlász Jenő	egyet.ny.rk.tanár	kézirattár vezetője	Közgazd. Egyetem	VI.2.
3. Faragó József	gimn.tanár	~~olvasótermi~~	Gimnáziumok	Ped.10.
4. Czagány József	szakaltiszt	olvasótermi altiszt	M.T.Akadémia	XIII.1.
5. Dr.Fedorovits Jolán	muzeumi könyvtárnok	decimátor, RMK.őre	M.Nemz.Muz.	VII.1.
6. Dr.Györkösy Alajos	egyet.tanárképző int.tanár, akad-i tiszt.dijas	Beszerezési osztály vezetője	Akadémiai tiszteletdíjas	havi 500 Ft.
7. Dr.Halmi János	theol.m.tanár	olvasótermi felügyelő, Kaufmann-Gyűjt.őre.	M.N.Muzeum	VI.1.
8. Dr.Hartay Erzsébet	gimn. tanár	kézirattáros, Goethe-Gyűjt.őre	Gimnáziumok	Ped.9.
9. Dr.Keresztury Dezső	Eötvös Coll.ig.v.miniszter, M.T.Akadémia főkönyvtárnoka	Magyar Tudományos Akadémia főkönyvtárnoka	Főiskolák	V.1.+ szem p
11. E.Kovács Kálmán	tudományos tisztviselő	ideológiai tanácsadó	M.Nemz.Muzeum	V.1.
12. Litvay Albert	szakaltiszt	beszerzési o.altisztje	M.T.Akadémia	XIII.1.
13. Dr.Mérei Ferenccé Dr.Juhász Margit	gimn.tanár	raktárfelügy.	Gimnáziumok	Ped.9.
14. Dr. Moravek Endre	VKM.osztály-főnök	cimentározási osztály vezetője	M.Nemz.Muz.	IV.1.
15. Dr.Nyáreő István	könyvtárigazg.	külön gyűjt. vezetője	M.Nemz.Muzeum	V.1.
16. Dr.Pataky Mária	tanügyi főtan.	raktárfelügy., Széchenyi Gyűjtemény őre.	VKM.külső Széchenyi Gyűjtemény igazgatás	Ped.14.
17. Dr.Ponyi István	muzeumi al-könyvtárnok	raktárfelügy.	M.Nemz.Muz.	VIII.2.
18. Dr.Rásonyi László	egyet.ny.r.tanár	Keleti Gyűjt. őre	Kolozsvári Egyetem	IV.1.
19. Dr.Sáfrán Györgyi	tanítóképző-int. tanár	titkár	M.Nemz.Muz.	Ped.8.
20. Dr.Schiller Pálné Dr.Rudas Erzsébet	muzeumi főkönyvtárnok	cimentározási oszt.h.vezet.	M.Nemz.Muz.	VI.2.
21. Dr.Simonyi Dezső	Akadémiai könyvtárnok	forgalmi oszt. vezetője	M.Tud.Akad.	VI.2.
22. Szabó József	szakaltiszt	forgalmi oszt. altisztje	M.Nemz.Muz.	XII.3.

Név	Állás	Könyvtári beosztás	Státus	Fizet.oszt.
~~x23xxifjxx~~ 23. ifj. Dr. Szandtner Pálné Dr. Tóth L.	M.N.Muz. ~~könyvtárnok~~	~~katalógizálás~~ cimleíró	M.Nemz.Muz.	VII.3.
24. ifj. Dr. Szentpétery Imre	min.oszt. tanácsos	~~katal~~ cimtár kezelő	VKM.belső igazgatás	VI.1.
25. Dr. Tassy Ferenc	gimn.tanár	olvasótermi felügy., a kölcsonzés vezetője	Gimnáziumok	Ped.12.
26. Tirai Richardné Tangl Erika	M.Nemz.Muz. főtiszt.	folyóiratok - kezelője	M.Nemz.Muz.	VII.2.
27. Varga György	~~ruhátáros~~ v.könyvkeresk.	ruhátáros	M.T.Akadémia	alk. munkás
28. Varga Mária	.tisztviselő	ruhátáros	"	"
29. Dr. Weöres Sándor	szabadműv. s.titkár	olvasótermi felügyelő	Népművelési Minisztérium	VIII.2.
30. Wodetzky Imréné Rüblein Livia	M.Nemz.Muz. főtiszt	köteles péld. kezelője	M.Nemz.Muz.	VII.1.

Tudományos illetménykiegészítésben részesülnek:

1. Faragó József,
2. Fludorovits Jolán
3. Hartay Erzsébet
4. E.Kovács Kálmán
5. Ponyi István
6. Tassy Ferenc